

دریچه

آموزشی که رهاوردش جامعه‌ای سرخورده است

● **الهام راهی، معلم؛ آموزش، فرایندی هدفمند است که ارکان اساسی توسعه و پیشرفت جامعه را با هدف قراردادن بینش، تفکر، فرهنگ و فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی، در تیرس فعالیت‌های خود قرار می‌دهد.** نائل‌آمدن به جایگاه‌های بالای انسانی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و فناوری با پرداختن به برنامه‌های آموزشی مراکز آموزشی و هدف‌گذاری مشخص و مدون از پایه تا مراکز عالی آموزشی به دست می‌آید.

۲۴ ژانویه برابر با چهارم بهمن، روز جهانی آموزش (education world day) جهانی است تا کمی به این موضوع پراهمیت پرداخته شود. البته صرف پرداختن نوشتاری و گفتاری به یک موضوع، آن‌هم در جایگاه و مرتبه‌ای چنین مهم، نمی‌تواند تغییری اساسی در ارکان و اهداف آموزشی ایجاد کند و نیاز به توجه ویژه به این نوشتارها، گفتارها، سمینارها و مقالات در این زمینه و اقدامات عملی در جهت ایجاد تغییرات بنیادین در تمام پایه‌ها و مراتب است. پریش اینجاست که این تغییرات، آن‌هم به شکل بنیادین، با چه هدفی و بر چه اساسی باید صورت گیرد؟

با توجه به افزایش تقاضا برای تحصیلات عالی در جامعه و نیاز خروجی این جامعه به کار و ارتباط کاربردی با بازار کار، به نظر می‌رسد اولین و مهم‌ترین هدف عملی در این زمینه، تمرکز بر ایجاد پل ارتباطی عمیق میان این دو مقوله است که در نتیجه پژوهش‌های عمیق، فصلی، مرحله‌ای، مدون، مبنی و ملی‌المللی برای ایجاد تحول در برنامه‌های درسی کشور، مدارس و دانشگاه‌ها، با هدف برقراری ارتباط مستقیم میان آموخته‌ها و زندگی عملی آموزش‌یافته‌ها و فضای کاری جامعه است.

خروجی مدارس، هنرستان‌ها، دانشگاه‌ها و... عملاً باید بتواند به‌صورت مستقیم وارد فضای کاری کشور شده و نیاز خود و بازار کار کشور را تأمین کند؛ قطعه پازل کم‌شده‌ای که در حال حاضر به‌شدت جای آن در فضای آموزشی کشور خالی است.

توجه به مفاهیم عملی و کاربردی آموزشی و تفاوت‌های ساختاری و آشکار متن و محتوا و اهداف در جوامع گذشته نسبت به امروز، نشان‌دهنده اهمیت تحول اساسی در نظام آموزشی کشور در راستای اهداف نوین، در رقابت با عرصه‌های بین‌المللی و نیازهای به‌روز اجتماع و جهان است. در بیان این تفاوت‌های ساختاری با گذشته، همین بس که سازمان آموزشی علمی و فرهنگی ملل متحد، یونسکو، در دهه‌ها و سال‌های گذشته تعارف متعدد و متنوعی از واژه «باسواد» ارائه داده که تعریف اخیر با تعریف شکل‌یافته در ذهن جامعه ما بسیار متفاوت و از فاصله‌دار است. در ادامه به صورت خلاصه به این تعاریف می‌پردازیم:

اولین تعریف: در اوایل قرن بیستم، از سواد به‌صورت «توانایی خواندن و نوشتن» ارائه شد. طبق این تعریف، «باسواد» کسی بود که توانایی خواندن و نوشتن زبان مادری را داشته باشد. تعریف دوم: در اواخر قرن بیستم، در تعریف تازه ارائه‌شده، علاوه بر توانایی خواندن و نوشتن زبان مادری، توانایی استفاده از رایانه و تسلط به یک زبان خارجی نیز اضافه شد. به این ترتیب «باسواد» به کسی گفته می‌شد که توان خواندن و نوشتن، استفاده از رایانه و صحبت و درک مطلب به یک زبان خارجی را داشته باشد. سومین تعریف: در دهه اول قرن بیست و یکم، باز هم در مفهوم سواد تغییری ایجاد شد. سواد عاطفی، سواد ارتباطی، مالی، رسانه‌ای، تربیتی، سلامتی و... نتیجه اینکه مطابق با این تعریف، در دهه اول قرن بیست و یکم باسوادبودن به یادگیری این مهارت‌ها وابسته شد و سیستم‌های آموزشی کشورها می‌بایست متناسب با این مهارت‌ها تغییر رویه می‌داد. اما با تأسف فراوان، پس از گذشت سال‌ها از ارائه این تعریف، سیستم و نظام آموزشی کشور ما همچنان هیچ تغییر اساسی در زمینه تحول در این نظام در جهت‌های یادشده و گنجاندن آموزش مهارت‌های ذکرشده در کتچینه‌های ذهنی، فکری و زندگی آموزش‌یافته‌ها نداده است.

خروجی مدارس و دانشگاه‌ها ما حتی در درجات عالی آموزشی، در اغلب موارد صاحبان مدارک کاغذی‌اند که فاقد مهارت‌های یادشده در زندگی خصوصی و کاری خود هستند!

در دهه دوم همین قرن، یونسکو تعریف بسیار متفاوت و البته قابل تاملی از باسواد ارائه داد؛ مطابق این تعریف: «باسواد کسی است که بتواند از خواننده‌ها و دانسته‌های خود تغییری در زندگی خود ایجاد کند؛ با این مفهوم که علم با عمل معنا می‌شود. مطابق با این تعریف، فارغ‌التحصیل دانشگاهی ما حتی با درجه دکتری، عملاً تنها پنج درصد باسواد است. کاملاً آشکار است که نظام‌های آموزشی تدوین و اجرایشده کشور ما فرسنگ‌ها با آنچه در این مطلب آمد و آنچه نیاز مبرم جهان امروز است، فاصله دارند.

حجم عظیم نیروهای سردرگم بی‌کار به ظاهر تحصیل کرده و به ظاهر آموزش دیده و حجم عظیم مشکلات روانی، فرهنگی و اجتماعی که جامعه با آن دست‌به‌گریبان است، توجهات ویژه و فراوان مقام‌های عالی آموزشی کشور و دست‌اندرکاران برنامه‌ریز و پژوهشگر را می‌طلبد. این امر تا زمانی که بر اهمیت آموزش و خروجی آن در کشور و تأثیرات مستقیم آن بر پیشرفت مدنی و واقف ننویسم، محقق نخواهد شد. در غیر این صورت، جامعه‌ای سرخورده‌تر و ناامیدتر خواهیم داشت.

نورا حسینی: «مردم طرفدار متخلفان هستند. وقتی ما می‌خواهیم با موتورسواران متخلف برخورد کنیم، با نگاه احساسی به تخلف می‌گویید این افراد ضعیف هستند و با موتور زندگی‌شان را می‌گذرانند و در مقابل پلیس می‌ایستند. حتی در کشورهای غیراسلامی هم مجازات رانندگانی که در زمانی که پشت فرمان هستند از مشروبات الکلی استفاده کرده‌اند، چند برابر است؛ اما وقتی ما می‌خواهیم با این نوع رانندگان برخورد کنیم، مردم می‌خواهند از برخورد صرف‌نظر کنیم و می‌گویند اینها بدبخت و بیچاره هستند؛ اینها سخنان محمدحسین حمیدی، رئیس پلیس راهنمایی و رانندگی تهران بزرگ در جلسه روز گذشته شورای شهر تهران بود. او معتقد بود مردم پشت متخلفان هستند و برای اجرای طرح‌های پلیس نیاز به فعالیت‌های اجتماعی و همراهی مردم است. او آماري از میزان کشته‌شدگان تصادفات در تهران ارائه کرد. به گفته او، حدود ۶۰۰ کشته در سال ناشی از تصادفات در تهران است. در تهران میانگین روزانه هزارو ۷۰۰ تصادف داریم و ۲۱ درصد از تصادفات کل کشور را به خود اختصاص می‌دهد. نسبت به ادوار گذشته شرایط پیچیده‌تر شده است، اما شرایط منظم‌تر است و با تلفات و آسیب‌های کمتری مواجه هستیم.

او با اشاره به نواقص هندسی معابر گفت: خیلی از معابر همچنان نواقص هندسی دارند که گروه‌های ترافیکی را تشدید و آمار تصادفات را بالا می‌برد و می‌شود با اقدامات کم‌هزینه، بخش زیادی از نواقص را برطرف کرد.

حمیدی در ادامه آماري از شرایط ترافیکی قبل و بعد و در زمان کرونا ارائه کرد و گفت: در سال ۹۸، طول ترافیک ۸۷۳ کیلومتر بود، اما در سال ۹۹ میانگین طول ترافیک کاهش یافت ولی در سال جاری این آمار افزایش یافت و نسبت به قبل از کرونا هنوز ۱۰ درصد فاصله داریم؛ چراکه بازگشایی مراکز آموزش به صورت جدی رخ نداده است.

رئیس پلیس راهنمایی و رانندگی تهران بزرگ با بیان اینکه در تهران سالانه شاهد رشد ۱۸ درصدی خودرو در سطح شهر هستیم، گفت: هر سال شاهد افزایش تعداد خودروی شماره‌گذاری شده در سطح تهران هستیم، اما خروج خودرو کم شده و جایگزینی خودروهای فرسوده تقریباً متوقف شده است.

پلیس اعلام آمادگی کرد اسامی کسانی که مجوز تردد در خطوط ویژه را دارند، منتشر کند

مسافران ویژه خیابان‌های پایتخت

عکس: شهاب قیومی، تهران

او با بیان اینکه بسیاری از معابر ما تبدیل به پارکینگ شده است، گفت: بحث از رده خارج نکردن خودروهای فرسوده به معضل تبدیل شده است. حمیدی همچنین درخصوص آلودگی تهران گفت: بر مبنای آمار سازمان بهداشت جهانی در سال ۲۰۲۱ تهران نوزدهمین شهر آلوده دنیاست. سرانه رشد جمعیت و رشد خودرو در تهران در حال بالارفتن است که این منجر به تشدید آلودگی می‌شود.

او با بیان اینکه در تصادفات روند کاهشی داشتیم، گفت: در تصادفات اقدامات مؤثری انجام و روند تصادفات به نحو مطلوبی کاهش یافته است. در سال ۹۰ نزدیک به هزار نفر کشته داشتیم که در سال گذشته ۵۸۴ نفر منجر به فوت داشتیم. این نشان می‌دهد در حوزه ایمنی اقدامات همه بخش‌ها مؤثر بوده است، اما کافی نیست.

به گفته رئیس پلیس راهنمایی و رانندگی تهران بزرگ، موتورسیکلت مشکل فراگیر کشور است و سه برابر خودرو آلودگی دارد که اگر عیب فنی داشته باشد، هفت برابر هم می‌شود. بی‌انضاطی ترافیکی متعلق به موتورسیکلت است و ۴۶ درصد کشته‌های تصادفات نیز متعلق به آنهاست. موتورسیکلت‌سوارانی که تقریباً برای فرار از قانون از موتور استفاده می‌کنند.

یک نکته مثبتی بر قانون است که خواهان اجرای قانون برای آنها هستند و نگاه دیگر مثبتی

بر احساسات است که هم در دولت و هم مجلس و جامعه وجود دارد که می‌گوید موتورسوار گناه دارد و معیشت او از این راه تأمین می‌شود. پلیس اگر جامعه‌محور باشد، باید ببیند جامعه چه می‌گوید. وقتی در خیابان موتورسواری منجر به حادثه می‌شود و جلوی او را می‌گیریم و مردم می‌گویند گناه دارد و به جای حمایت از پلیس از موتورسیکلت حمایت می‌کنند از پلیس چه توقعی است؟ طرح‌های آموزشی و عملیاتی و اقتاع‌سازی ما وجود دارد، اما به حمایت مردم و مسئولان در این فاز نیاز داریم.

در این جلسه به شناور شدن خدمات ادارات به‌عنوان راهکاری مهم برای مدیریت ترافیک هم اشاره شد. حمیدی مراجعه حضوری را دیگر عامل ترافیک مطرح کرد و گفت: الزام سازمان‌ها به مراجعات حضوری است و این یکی از معضلات است. می‌توان خیلی از خدمات را غیرحضوری انجام داد.

در جلسه روز گذشته بحث خط ویژه‌ها و خودروهایی که از این امکان استفاده می‌کنند نیز مطرح شد. مهدی اقراران، رئیس کمیسیون حقوقی و نظارت شورای شهر تهران، این سؤال را از پلیس مطرح کرد که چطور پلیس راهنمایی و رانندگی اجازه تردد در خط ویژه را به مدیرعامل یکی از خودروسازی‌ها داده است، خواهش می‌کنم اینها را ببینیم؛ اینها حرف مردم و بر اساس صداقت است.

همچنین در شورای اسلامی شهر تهران آمادگی داریم که این معضلات را حل‌وفصل کنیم.

احمد صادقی، رئیس کمیته نظارت شورای شهر نیز با استقبال از راهکارهای پلیس برای کاهش ترافیک گفت در تعجب چرا این پیشنهادهای خوب اجرایی و عملیاتی نمی‌شود؟ از قوانین بازدارنده و اصلاح ساختارهای معیوب و استفاده از ظرفیت‌های موجود بهره گرفته نمی‌شود و به نظر می‌رسد ما شاهد ولنگاری مدیریتی در شهر تهران هستیم و این جزیره‌ای عمل‌کردن دستگاه‌ها و سازمان‌ها و عدم تبعیت از یک مدیریت واحد، سبب شد کیفیت زندگی شهروندان در تهران کاهش یابد و از طرفی زندگی در شهر را برای مردم گران کرد.

حمیدی درخصوص خط ویژه و کسانی که مجوز عبور از آن را دارند، توضیح داد: اولین کسانی که نسبت به خط ویژه شکایت می‌کنند، همکاران ما هستند که درها را باز و بسته می‌کنند. در دنیا نیز چنین چیزی وجود ندارد که پلیس خط ویژه باز کند و بعد از تردد آن را ببندند. همه را با هم ببینیم و فقط به خودمان نگاه نکنیم. در خط ویژه دستورالعملی وجود دارد که بر اساس آن تعلق می‌گیرد و عمدتاً سازمان‌های مختلف هستند و بر اساس آن قالب‌ها بررسی می‌شود و مقطعی به آنها مجوز داده می‌شود و ممکن است به خیلی از درخواست‌ها تعلق نگیرد. در همین جلسه شورا هم دستانی درخواست کردند و به آنها مجوز ندادیم؛ یعنی دستورالعمل به آنها تعلق نگرفت. ما به این سیستم نقد کلی داریم.

اقراران در واکنش به صحبت‌های سردار حمیدی گفت: این شورا درخواستی نداشته است. که یکی از اعضا گفت: شاید داشته و شما در جریان نیستید.

حمیدی در واکنش به صحبت‌های اقراران گفت: به خیلی‌ها در خط ویژه مجوز می‌دهند، چرا شما ناراحت می‌شوید؟ بر اساس دستورالعمل اگر به کسی تعلق بگیرد مجوز می‌دهیم و امنیت او را هم تأمین می‌کنیم. این همه ترددی که در سطح شهر صورت می‌گیرد، نمی‌شود از خط ویژه باشد. اصل خط ویژه اشکال دارد و هر جایی که خط ویژه ایجاد می‌شود، اشکال دارد که بحث کلی است. اما نمی‌شود به همه مجوز خط ویژه داد. اگر تمایل داشتید، فهرست مجوزهای صادرشده را به شما تقدیم می‌کنم.

دریچه

جوایه دانشگاه شهید بهشتی بیرو گزارش «شرق»

● روز شنبه، دوم دی‌ماه ۱۴۰۰ روزنامه «شرق» گزارشی با عنوان «هادی خانیکی و حسین سراج‌زاده از اخراج محمد فاضلی می‌گویند: یک تصویر حساب سیاسی است» منتشر کرد. رئیس اداره روابط‌عمومی و اطلاع‌رسانی دانشگاه شهید بهشتی بیرو این گزارش جوابیه‌ای به روزنامه ارسال کرده که متن آن به شرح زیر است: به اطلاع می‌رساند بر اساس آیین‌نامه‌های جذب و ضوابط جاری تمدید قرارداد اعضای هیئت علمی در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور، عضو هیئت علمی پیمانی موظف است در یک بازه زمانی مشخص تمدید فعالیت خود را از منظر عمومی، آموزشی و پژوهشی فراهم نماید؛ در صورتی که عضو در دوره پیمانی امتیازات قانونی ادامه خدمت را کسب ننماید، قرارداد همکاری ایشان با دانشگاه تمدید نخواهد شد. موضوع قرارداد پیمانی آقای دکتر محمد فاضلی پس از طی مراحل اداری در جلسه هیئت اجرایی جذب دانشگاه مورخ ۱۵ شهریورماه سال ۱۴۰۰ مطرح شد و به علت عدم انجام تکالیف مقرر در مواد ۲۲، ۲۱ و ۱۱۴ آیین‌نامه استخدامی اعضای هیئت علمی، پرونده ایشان مورد تأیید هیئت علمی قرار نگرفت. این رای قابل اعتراض در هیئت اجرایی جذب دانشگاه و متعاقباً در هیئت اجرایی جذب مرکزی وزارت علوم و تحقیقات و فناوری و ملا در مراجع قضائی مربوطه است.

بیشترین آمار خودکشی در ایران متعلق به کدام استان‌هاست؟

تجارت‌نیوز: سالانه صد هزار نفر در کشور اقدام به خودکشی می‌کنند. این آخرین آماري است که رسم تقی‌وندی، معاون وزیر کشور، از میزان خودکشی‌ها در ایران داده است. دبیر کمیته پیشگیری از خودکشی انجمن علمی روان‌پزشکان ایران می‌گوید: «از سال ۱۳۸۴ تاکنون خودکشی روند صعودی داشته است. بیشترین میزان خودکشی در گروه افراد با مشاغل آزاد، بی‌کارت و خانه‌دار است که تأییدکننده نقش وضعیت نابسامان اقتصادی در اقدام به خودکشی است. خودکشی محمد ۱۱ساله بوشهری، سازناز ۱۳ساله در دیشموک و آناهیتی ۱۸ساله در یاسوج گرفته تا خودکشی حاجیان، کارگر پارس جنوبی در عسلویه؛ اینها تنها بخشی از خودکشی‌های اخیر است که رسانه‌ای شده.

برخی به روان‌پزشکان مراجعه می‌کنند، شاید در روند درمان از تصمیم به خودکشی منصرف شوند، شاید هم نه. برخی کارشان به بیمارستان روانی می‌کشد و مدتی باید اینجا تحت درمان باشند؛ اما برخی نه دسترسی به روان‌پزشک دارند، نه آگاهی از چگونگی مواجهه با موقعیت بحرانی.

چرا افراد خودکشی می‌کنند؟

مریم معصومی، روان‌پزشک و دبیر کمیته پیشگیری از خودکشی انجمن علمی روان‌پزشکان ایران می‌گوید: «بحث خودکشی پیچیده است و حتماً پیش از یک علت می‌توان برای آن در نظر گرفت. تعامل بین عوامل زیستی، روانی و اجتماعی به‌عنوان عامل خطر یا محافظت‌کننده مطرح شده است. به‌علاوه نرخ بی‌کاری و فقر، سن، جنس، مصرف مواد و الکل، بیماری‌های روان‌پزشکی درمان‌نشده، میزان دسترسی به روش‌های مهلک خودکشی و ناامنی محیط از عوامل تأثیرگذار هستند.» او می‌گوید: «خودکشی یکی از آسیب‌های اجتماعی است که شرایط اقتصادی و اجتماعی به‌شدت روی آن مؤثر است. به‌عنوان مثال، زمانی که شاخص توسعه انسانی پایین‌تر است، میزان خودکشی افزایش پیدا می‌کند.»

روند صعودی خودکشی در ایران

آمار خودکشی در ایران روندی افزایشی دارد. تقی‌وندی هم در این مورد هشدار داده است که اگر این سیر صعودی مدیریت نشود، در آینده نه‌چندان دور در رده کشورهای قرار خواهیم گرفت که میزان خودکشی در آن نگران‌کننده است. در همین مورد دبیر کمیته پیشگیری از خودکشی انجمن علمی روان‌پزشکان ایران می‌گوید: «در ایران گزارش‌های رسمی سازمان پزشکی قانونی کشور، نشان می‌دهد که از سال ۱۳۸۴ تاکنون خودکشی روند صعودی داشته است. طبق گزارش سازمان بهداشت جهانی در سال ۲۰۲۱ میزان آن ۵.۲ در صد هزار نفر جمعیت بوده است. آمار برگرفته از آخرین سالنامه آماری منتشرشده سازمان پزشکی قانونی نشان می‌دهد که به نظر می‌رسد در سال‌های اخیر نرخ خودکشی حدود ۸ تا ۱۰ درصد افزایش داشته است.»

نشست سوم کسری

وتنگناهای تحقق عدالت

با حضور

حسین رجب‌پور

کارشناس مرکز پژوهش‌های مجلس

دوشنبه ۴ بهمن ۱۴۰۰ ساعت ۱۸:۰۰

بزرگاری از طریق پخش زنده اینستاگرام @RAHMAN.INST